

СРПСКИ БИОГРАФСКИ РЕЧНИК

7

Мл—Пан

НОВИ САД
2018

књига. Суд је одбио Палташићеву тужбу и пресудио у корист Теотинија.

Током рада штампарије у Венецији, објавио је 41 књигу — самостално 37, а у саиздаваштву још четири. Радио је неко време с Теотинијем, потом са својом браћом, као и са Дубровчанином Добрићем Добричевићем (Bonino De' Boninis), родом са Ластова. На латинском је издао 38 дела грчких и римских класика, песника, говорника и историчара (Цицерона, Диодора, Плинија Старијег, Теренција, Катула, Овидија, Вергилија, Проперција) као и више теолошких дела. На италијанском језику је одштампао Свето писмо, *Legenda sanctorum* Јакова да Ворагине и литургијске књиге. Такође је штампао и неколико издања за потребе студената универзитета, међу којима су *Codex Iustinianus* и *Expositio in artem veterem Porphyrii et Aristotelis*. У штампарском занату користио је углавном латиницу антикву, понекад готицу. Према обичајима тадашњих штампара, уз одређене теме ишла су и одређена слова. Тако су теолошка дела и универзитетске књиге штампане углавном готичким словима, а хуманистички писци углавном антиквом. Инкунабуле које је штампао немају илустрације. Осим вињета у Катуловој збирци песама, изузетак су штампане слике у *Missale Romanum* из 1485. Следио је традицију илуминираних манускрипта, према којој се на почетку канона Мисе редовно налазила слика распетог Христа. У цепном издању *Officium Beatae Mariae Virginis* из 1478. налазе се минијатуре које нису штампане него ручно сликане као додатак овом луксузном издању. Потписивао се у колофонима, редовно истичући свој родни град Котор („per magistrum Andream Catharensis” или „per Andream Iacobi Katharensis” или „per Magistrum Andream de Palthasichis Catharensis”). Посебну вредност има Андријин запис на колофону књиге Плинија Старијег *О славним људима*: „*Qui cupi in parvo compendia prisca libello/ Me lege: succinctae sum pater historiae./ Si petis artificem: quis sit: patrimque requiris./ Jacobi Andreas, et Catharum patria*” („Ако у маленој књизи, сабрану желиш старину./ Прочитај мене, јер отац сажете историје ја сам./ Тражиш ли уметника ко је, који ли родни му крај је:/ Андрија, Јаковљев син, и Котор родни му крај”).

ЛИТЕРАТУРА: Милош Милошевић, *Андрија Палташић Кошоранин*, Котор 1994; Милош Милошевић, *Неки илодови истраживања старој штампарији — поводом прославе његовог годишњице, 1494—1994*, Зборник поводом пола миленијума црногорског штампарства, Цетиње 1995, 53—62.

В. Живковић

Палташић, Божо, учитељ (? — ?), Котор, средина XV в.

Потицао је из пучанске породице која је дала више значајних личности. Његов отац Никола Пал-

ташић био је изузетно имућан и значајан трговац, а брат од стрица Андрија Палташић, штампар у Венецији. На место предавача у которској граматикалној школи дошао је највероватније након истека службе Анђела де Ескула из Италије, судећи према једном документу из 1443. У питању је предлог да се на упражњено место предавача которске граматикалне школе, са истом платом и надлежностима изабере „*Natalem filium fidelissimi nostri Nicolai Paltasich*”. Истакнуто је како Natal (Божо) заслужује ово место будући да је учен и образован човек.

ЛИТЕРАТУРА: Ристо Ковијанић, Иво Стјепчевић, *Културни живот ситаража Кошора (XIV—XVIII вијек)*, Пераст 2003.

В. Живковић

Палташић, Јован, каноник, архијакон, епископски викар (Котор, ? — Котор, 1470)

Потицао је из имућне которске пучанске породице. Његова браћа, Михаило и Никола Палташић, били су которски бродовласници, трговци и привредници. Михаила извори помињу и као једног од представника пучана који су у Венецији више пута бранили своје интересе, потискиване од стране властеле. Јован је био активан у црквеној политици у првој половини и средином XV в. Био је одани поданик Венеције, близак сарадник которског епископа Марина Контарена из Венеције и ректор цркве Светог Марка која се налазила под млетачким патронатом. Учествовао је у разним пословима везаним за питања Которске епископије и њене економије. Након именованја 1429, нови которски епископ Марин Контарено поставио га је за свог генералног викара. Капитол которских свештеника 1431. увео га је у чин архијакона. Учествовао је на скупу каноника одржаном у априлу 1437. у палати Которске епископије поводом великог легата који је Никола Пасарић завештао которској катедрали за свој олтар у цркви. Замењивао је епископа Анђела де Фасеола (1457—1458) током његовог одсуства из Котора. Епископ га је доследно бранио 1458. у спору с презвитером Трифуном Скитијем, који му је приграбио приходе од цркве Светог Марка 1456, искористивши његово одсуство услед учешћа у папском посланству босанском краљу Стефану Томашу. У оквиру локалне црквене политике и економије, често се среће у изворима везаним за давање црквеног земљишта и кућа у закуп. Узео је 1438. у закуп на двадесет девет година кућу покрај катедрале Светог Трифуна, с вртом и капелом Светог Павла. Овај закуп су му дали доминиканци, а одобрење је потписао, између осталих, которски провидур Павле Контарено. За време епископа Петра де Брутиса (1475—1483) његов синовац истог имена именован је 1478. за генералног викара Которске епископије.